

Колесніков А. П.

к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної

безпеки та фінансових розслідувань

Тернопільський національний економічний університет

ЗМІНА АСПЕКТІВ ДОСЯГНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДИНАМІКИ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

В умовах швидких інституційних перетворень економічна безпека підприємства не може розглядатися як щось стає, а передбачає постійний динамізм, диверсифікацію та розвиток. Таким чином, досягнення економічної безпеки підприємства в довгостроковій перспективі передбачає налагодження системи гнучкого реагування на усі умови його функціонування.

Надалі розглянемо основні особливості зміни умов досягнення економічної безпеки підприємства відповідно до динаміки умов середовищ його функціонування.

Правове середовище. Посилення ролі ряду чинників в системі детінізації економіки, регулювання ринку капіталів і ресурсів, удосконалення методів антирейдерської та антимонопольної боротьби потребує уточнення відповідних норм законодавства. Разом з тим, однією з проблем правового регулювання ринку ресурсів є його протекціоністське спрямування. Важливий напрям – більш чітке прописання відповідальності за виявлені фактори тінізації в підприємницькому секторі, зокрема в системі оплати праці. Нагальним є розвиток законодавчої бази в системі антирейдерства, що на даний час особливо гостро відчувається в аграрному секторі, особливо в напрямі удосконалення кримінального законодавства в доказовій та наказовій площинах.

Криміногенне середовище. Поряд з правовим регулюванням антирейдерства необхідним є удосконалення фізичної безпеки підприємств. Сплеск та ефективність рейдерських захоплень в останні роки (близько 90%

успішних захоплень, серед яких значна частка шляхом «чорного» рейдерства) свідчить про неефективність державної правоохоронної системи та приватних охоронних структур у даному напрямі. Таким чином, необхідним є вироблення комплексної системи протидії найпоширенішому в Україні «чорному» рейдерству. Окрім того, однією з новітніх для України загроз економічній безпеці підприємств є кіберзлочинність. Втрата стратегічної інформації в більшості випадків призводить до банкрутства підприємства. Особливо проблема актуалізується в умовах значної кількості успішних кібератак як на державному, так і на підприємницькому рівнях.

Екологічне середовище. Вимоги екологізації виробництва та продукції в умовах ратифікації Україною ряду міжнародних угод, зокрема Кіотського договору, ставить перед нашими підприємствами ряд загроз і вигод. З однієї сторони, зважаючи на особливості спаду виробництва, є певні недовикористані запаси викидів, ефективне управління якими дозволить отримати ряд техніко-економічних переваг, з іншої – невиконання екологічних нормативів щодо виробництва та продукції передбачає ряд каральних санкцій.

Науково-технічне середовище. Очевидним є місце науково-технічної творчості в контексті забезпечення сталого розвитку підприємства та його економічної безпеки. Вагомим засобом досягнення цього є розвиток напрямів співпраці в системі інноваційного підприємництва, про що ми зазначали раніше [1]. Однак даний напрям притаманний більше для масштабних інновацій та їхнього залучення ззовні. Інноваційний розвиток всередині підприємства також потребує удосконалення організаційно-мотиваційного механізму. Детальніше про це нами вказано у [2]. Також раціональним в умовах стрімкого подорожчання енергоресурсів є використання альтернативних джерел енергії для непромислових цілей підприємств.

Соціальне середовище. Супровідною умовою економічного розвитку підприємства є зацікавленість працівників у його добробуті. Достойна зарплата є лише частковим чинником. Поряд з обґрунтованою системою преміювання на основі прогресивних методик потрібно застосовувати ряд додаткових засобів матеріального, інформаційного, психологічного й інших напрямів для

підвищення лояльності до підприємства як з боку його працівників, так і суспільства загалом.

Таким чином, бачимо, що економічна безпека підприємств є динамічною системою, що тісно пов'язана з усіма сферами суспільного та економічного життя, тому досягнення бажаного стану економічної безпеки потребує комплексних зрушень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Малюта Л. Я. Стан та тенденції розвитку венчурного фінансування в Україні / Л. Я. Малюта, А. Р. Бабій, А. П. Колесніков // Інноваційна економіка. – 2012. – № 5. – С. 278-282.

2. Харів П. С. Науково-технічна творчість як інструмент підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємства / П. С. Харів, А. П. Колесніков // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 5. – С. 91-96.